

Regionen i færd med at bryde gammel aftale

Af Jesper Kirkeby Hansen
administrerende direktør
ved Skamol A/S

og Søren Klitskov
administrerende direktør
ved Damolin A/S

MOLER: Åbent brev til Regionsrådet, Region Nordjylland, vedr.: Råstofplan 2016

I forbindelse med at forslag til revideret Råstofplan 2016 skal behandles på regionsrådsmødet den 26. januar 2016, vil vi (Skamol A/S og Damolin A/S) gøre opmærksom på, hvilke aftalebrud og hvilke konsekvenser det vil få for vores langsigtede tilstedeværelse på Mors, hvis Stærhøj og Mosebjerg trækkes ud af råstofplanen.

Aftalegrundlaget

Historikken går tilbage til den første Råstoflov af 1972 og er bl.a. beskrevet i rapporten "Molerindvinding på Mors" fra 1985 udarbejdet af bl.a. Miljøministeriet, Viborg Amt, Fredningsstyrelsen og Morsø Kommune. Herfra vil vi fremhæve følgende:

* Ved Råstofloven af 1972 blev daværende rettigheder omkring molerindvinding på bestemte matrikler godkendt af Viborg Amt i form af "anmeldte rettigheder", hvilket gav os ret til at indvinde moler på de pågældende områder. Om "anmeldte rettigheder gælder det (jf. råstofvejledningen), at:

"Igangværende lovlige indvinding/planlagt indvinding blev undtaget fra hovedreglen om, at enhver erhvervs-mæssig råstofindvinding kræver tilladelse. Forudsat anmeldelsen opfyldte en række betingelser, havde anmelderen ret til råstofindvinding i næsten ubegrænset omfang og ubegrænset tid."

Viborg Amt forlængede i 2003 disse rettigheder til 2028.

* Ved tidligere forhandlinger mellem myndighederne og Skamol blev det besluttet, at Skamol accepterede at frasige sig de anmeldte rettigheder for molerindvinding på hele 37 matrikler bl.a. omkring Flade og Hantklit. Aftalen inkluderede endvidere, at Stærhøj og Mosebjerg blev sikret som fremtidige indvindingsområder. Det er omtalt i 1985-rapporten:

"En kort konklusion af

Damolin og Skamol har holdt deres del af aftalen - og det har amt/region også indtil nu. Blandt andet har virksomhederne stået for retableringen af gamle molergrave som bl.a. Ejerslev Havn. Arkivfoto

gruppens arbejde er, at man er nået frem til et resultat, der giver molerproducenterne en ret til at indvinde moler efter de skitserede grave- og efterbehandlingsplaner i en periode på ca. 50 år, mod til gengæld at forpligte sig til ikke at indvinde på visse i beretningen nærmere angivne arealer. Dette har molerproducenterne accepteret, uanset der principielt er ret til indvinding af moler efter råstoflovens § 5 på disse arealer".

Skamol har levet op til deres del af denne aftale, og det samme har amt/region indtil nu.

* Før Råstofloven i 1972 kunne vi indvinde råstoffer uden retableringsforpligtelser. I forbindelse med udlægning af Stærhøj og Mosebjerg som råstofindvindingsområde inkluderede 1985-aftalen, at vi skulle afholde udgifterne til retablering af gamle molergrave - heriblandt Ejerslev Havn og graven ved museet på Skarrehage. Som det anføres i 1985-rapporten var der tale om en "efterbehandling, der går væsentlig ud over, hvad råstofloven kræver."

Vi har levet op til vores del af denne aftale, og det samme har amt/region indtil nu.

Eftersom ovenstående aftaler er indgået med offentlige myndigheder, har vi ikke i vores vildeste fantasi forestillet os, at det kunne komme på tale, at myndighederne ikke ville overholde aftalerne, og vi har igennem alle årene indvundet, planlagt, investeret og retableret ud fra disse aftaler. Samtlige aftaler i årenes løb er altid blevet respekteret af såvel myndigheder som os og har sikret et gnidningsfrit og

problemløst samarbejde, hvor der er plads til både natur, øget turisme, lokale interesser, udvikling, arbejdspladser og industri. Tages indvindingsområderne i Stærhøj og Mosebjerg ud af Råstofplan 2016, må vi betragte dette som et uacceptabelt og meget kedeligt aftalebrud.

Aftalebruddet vil endvidere have en karakter, der gør, at vi - såfremt det realiseres - vil se os nødsaget til at få opgjort de udgifter/tab, vi har haft i tillid til, at aftalen blev overholdt. Udgifter som vi i så fald må overveje at søge erstattet af regionen.

Konsekvenser

Når vi reagerer, som vi gør, skyldes det, at forholdet er særdeles vigtigt. Situationen er nemlig den, at kapaciteten i de områder, hvor vi aktuelt indvinder, er brugt op om anslået 10 år. Tages Mosebjerg og Stærhøj derfor ud af råstofplanen, må vi i vores virksomhedsplanlægning arbejde med et scenarie om, at vi ikke har de nødvendige råstoffer til vores fabriker på Mors om 10 år. Det kan for nogen måske lyde som en lang tidshorisont, men i relation til strategiske overvejelser omkring virksomhedsudvikling, investeringer og overvejelser omkring fabriksbygning/renovering er det ikke nogen lang tidshorisont.

Det bemærkes i den forbindelse, at det omkring år 2000 blev diskuteret, om et område omkring Erslev kunne erstatte Mosebjerg som indvindingsområde. Dette betingede dog en geologisk undersøgelse af området i Erslev. Denne undersøgelse blev foranlediget af

Viborg Amt, og konklusionen blev, at man efter år 2000 bibeholdt Mosebjerg som råstofindvindingsområde i Råstofplanen. Der var således ikke dokumentation for, at Erslev området udgjorde et indvindingsmæssigt relevant alternativ til Mosebjerg.

Det er i den forbindelse hævet over enhver tvivl, at det vil få væsentlig negativ betydning for vores virksomheder og vores investeringer i fabriksanlæggene på Mors, hvis vi risikerer at stå uden lokale råstoffer om ca. 10 år. Alene usikkerheden vil i den forbindelse spille negativt ind.

Sammenfatning

Henset til vores fremtidige planlægning kan vi ikke acceptere, at områderne omkring Stærhøj og Mosebjerg tages ud af Råstofplan 2016, idet det dels er i strid med vores tidligere indgåede aftaler med offentlige myndigheder, som der skal kunne stoles på, og dels skaber en usikkerhed omkring vores adgang til råstoffer på lang sigt.

Et aftalebrud og en forsyningsusikkerhed, der fremadrettet negativt vil påvirke vores tillid til værdien af at indgå aftaler med offentlige myndigheder og vores fremtidige forventninger til de erhvervs-mæssige muligheder for vore virksomheder på Mors.

Læs desuden artikel side 4-5

se de følgende sider

Uenige om 30 år

GRAVERET: Molerindustrien henviser til en noget-for-noget deal fra 1985. Udvalgsformand afviser, at den kan binde politikerne

Af Carsten Tolbøll
ctb@mf.dk

MORS: "Eftersom ovenstående aftaler er indgået med offentlige myndigheder, har vi ikke i vores vildeste fantasi forestillet os, at det kunne komme på tale, at myndighederne ikke ville overholde aftalerne, og vi har gennem alle årene indvundet, planlagt, investeret og retableret ud fra disse aftaler."

Sådan skriver Jesper Kirkeby Hansen og Søren Klitskov, administrerende direktører for henholdsvis Skamol A/S og Damolin A/S. Som refereret i Morsø Folkeblad fredag er den lokale molerindustri gået til modangreb i sagen om graveret til områderne Stærhøj og Mosebjerg på Nordvestmors. De to direktører har i denne uge sendt et indlæg til samtlige medlemmer af Nordjyllands Regionsråd, hvori de påpeger, at regionen er på vej til at begå aftalebrud ved at følge en indstilling om at udtage Mosebjerg helt og Stærhøj delvist fra regionens råstofplan for de kommende fire år.

Rapporten fra 1985

Indlægget bringes i sin helhed på side 2 i dagens avis. Direktørerne bygger deres argumentation på rapporten "Molerindvinding på Mors" (1985) og de forhandlinger, der forinden fandt sted mellem Miljøministeriet, Viborg Amt, Fredningsstyrelsen, Morsø Kommune og repræsentanter for industrien:

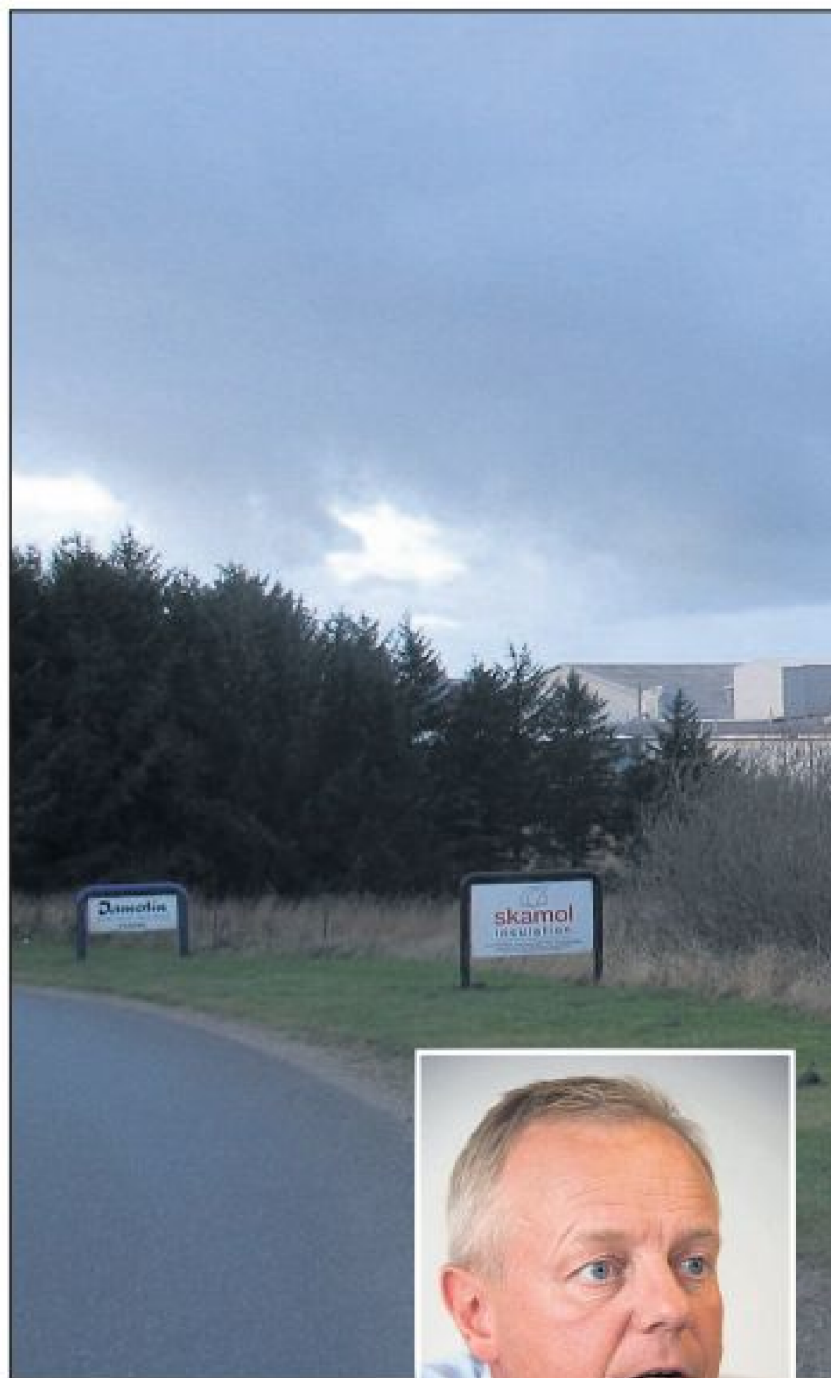
"Man er nået frem til et resultat, der giver molerproducenterne en ret til at indvinde moler efter de skitserede grave- og efterbehandlingsplaner i en periode på ca. 50 år, mod til gengæld at forpligte sig til ikke at indvinde på visse i beretningen nærmere angivne arealer", citeres der fra rapporten.

Argumentet er altså: Industrien fik lov at grave i Stærhøj og Mosebjerg og afstod fra 37 matrikler, beliggende langs kysten: Øst for Hanklit, ved Flade, Skranderup, Skarrehage og Hulhøjen.

Klar til kompromis

Søren Klitskov siger til avisen, at hvis politikerne nu vil bremse gravning i Mosebjerg og Stærhøj, må Damolin som den virksomhed, der i dag graver moler på Mors, have graveretten tilbage i de førnævnte afståede områder.

- Men vi er villige til et kompromis. Hvis for eksempel regionen kan påvise, at der ved Erslev findes moler i en mængde og kvalitet, som kan sikre virksomhedens fremtidige virke, så vil

Søren Klitskov, Damolin: - Aftalebrud!

vi være indstillet på at afstå fra Mosebjerg som indvindingsområde, siger Søren Klitskov.

Erslev har tidligere været inde i billedet og vil i givet fald være mere spiseligt for regionen, da der ikke her er landskabsværdier på spil på samme måde som ved kystskrænterne.

Kommunen blev underkendt

Hvis det stadig var op til Morsø Kommune at meddele gravetilladelser til moler, ville sagen være klar, eftersom forvaltning og et klart politisk flertal har godkendt en kommunal miljørapport, der lægger op til, at der kan indvindes moler i Stærhøj som ansøgt af Damolin.

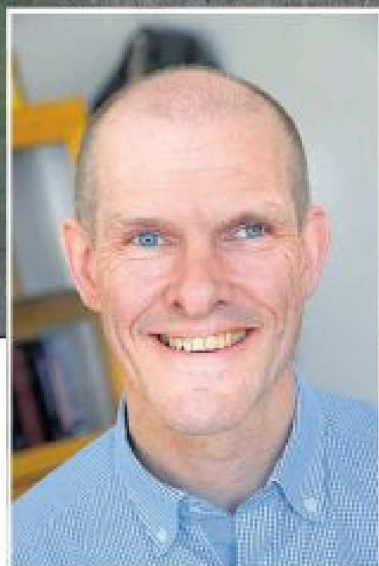
Men i 2014 overgik ansvaret for gra-

vetilladelser i forbindelse med råstofplanen til regionerne. Og Region Nordjyllands udvalg for infrastruktur, klima, kultur og miljø underkendte sidste år Morsø Kommunes miljøscreening og endte med at indstille til regionsrådet, at hele Mosebjerg og den halvdel af Stærhøj, der ligger nærmest kysten, skal friholdes for gravning.

Kan ikke være bindende

gammel aftale

Kan Damolin og Skamol påberåbe sig en 30 år gammel aftale med det daværende Viborg Amt - eller har regionens jurister ret?
Arkivfoto

Jesper Kirkeby Hansen, Skamol: - Aftalebrud!

Formanden for udvalget, Henrik Ringbæk Madsen (S), Hobro, har læst det indlæg, han har modtaget fra Damolin og Skamol. Han kan ikke vedkende sig et aftalebrud:

- I regionen har vi fået lavet et juridisk notat af et meget anerkendt advokatfirma, som helt klart afviser, at der kan være tale om aftalebrud. For at være 100 procent sikre har vi af en uvildig juridisk instans fået bekræftet, hvad regi-

Henrik Ringbæk Madsen, Region Nordjylland: - Intet aftalebrud!

onens egne jurister nåede frem til under arbejdet med indstillingen. Min personlige opfattelse er også, at 30 år gamle aftaler ikke kan binde politikere for tid og evighed, siger Henrik Ringbæk Madsen.

Han imødegår også molerindustriens påstand i brevet om, at der med de nuværende gravetilladelser kun vil være moler nok på Mors til de næste 10 år frem.

- Med de nye graveområder, som vi i udvalget taler for at åbne (blandt andet ved Hesselbjerg og Erslev, red.) har vi vurderet, at der i hvert fald vil være moler nok til 30 års produktion, siger han.

Udsæt beslutningen

Han vil ikke ind på detaljerne, før det samlede regionsråd den 26. januar skal behandle Råstofplan 2016. Søren Klit-skov, Damolin, råder politikere til at klappe hesten:

- Jeg synes, man skal undlade at lægge sig fast på noget nu og i stedet vente med at træffe beslutning om graveområder til 2020, siger han.